

Stewardshipbeleid 3^e kwartaal 2023

Inleiding

Op 1 januari 2019 is de Nederlandse Stewardship Code (hierna: Code), opgesteld onder auspiciën van onder meer Eumedion¹, in werking getreden. Eind 2022 is deze Code geactualiseerd en op 1 januari 2023 in werking getreden. Een belangrijke wijziging in de nieuwe Code is dat bestuurders van een vennootschap verantwoordelijk zijn voor een duurzame langetermijnwaardecreatie en dat vennootschappen beleid moeten opstellen voor diversiteit en inclusie voor de gehele onderneming.

De Code sluit aan bij de fiduciaire plicht van pensioenfondsden om rendement te behalen voor hun begunstigen. Van alle deelnemers van Eumedion, waaronder SP TNO, wordt verwacht dat zij de bepalingen van de Code zullen toepassen. Het is de eigen verantwoordelijkheid van pensioenfondsden om binnen hun mogelijkheden de codeprincipes toe te passen, rekening houdend met de beschikbare middelen en met proportionaliteit.

Een integraal onderdeel van deze Code is het aanwenden van de aandeelhoudersrechten, waaronder het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en de dialoog aangaan ('engagement') met de beursondernemingen over onderwerpen zoals beloningsstructuur, het duurzaamheidsbeleid van het bedrijf, de kapitaalsstructuur en de governancestructuur. Begrippen als stemmen, engagement en transparantie staan in de Code centraal. Hieronder wordt aangegeven hoe het beleid van het pensioenfonds is m.b.t. deze onderwerpen.

Stembeleid

Door gebruik te maken van zijn stemrecht kan pensioenfonds TNO zijn invloed uitoefenen op de kwaliteit van het bestuur van de ondernemingen waarin wordt belegd. Dit kan uiteindelijk de waarde van de aandelen positief beïnvloeden en risico's beperken.

Wat betreft het stembeleid van het pensioenfonds, maakt het pensioenfonds onderscheid tussen het stembeleid voor aandelen die direct op naam staan van het pensioenfonds en het stembeleid van de beleggingsfondsen waarin het pensioenfonds participeert.

- **Stembeleid aandelen direct op naam**

Voor de uitvoering van het stembeleid van de aandelen die direct op naam staan van het pensioenfonds, schakelt het pensioenfonds Eumedion in om op Nederlandse aandeelhoudersvergaderingen namens SP TNO te stemmen en/of te spreken. SP TNO geeft in dat geval een stemvolmacht af aan een vertegenwoordiger van Eumedion. Dit heet proxy voting.

Eind maart 2022 heeft SP TNO afscheid genomen van het beleggingsmandaat waarvan de aandelen op naam van het pensioenfonds stonden bij bewaarbank Caceis. Dit betekent dat het niet meer mogelijk is om (op afstand) te stemmen ('proxy voting') op de aandeelhoudersvergaderingen van beursgenoteerde ondernemingen.

- **Stembeleid beleggingsfondsen**

SP TNO participeert in verschillende aandelenbeleggingsfondsen. In dat geval staan de aandelen niet op naam bij de bewaarbank van het pensioenfonds. Het juridisch eigendom van

¹ Eumedion heeft als doel het verbeteren van de Corporate Governance structuur van met name Nederlandse ondernemingen.

de onderliggende individuele aandelen is in dat geval in handen van de vermogensbeheerders die vervolgens ook het stemrecht op de aandelen bezitten.

Het Bestuur van SP TNO vindt het daarnaast ook belangrijk dat deze ‘asset owners’ een eigen stembeleid en stemrichtlijnen hebben en dat zij daarover rapporteren. Hoe hun stembeleid is ingeregeld, valt te lezen op de websites van de betreffende asset managers via onderstaande links:

- <https://www.blackrock.com/corporate/about-us/investment-stewardship>
- <https://www.northerntrust.com/united-kingdom/what-we-do/investment-management/stewardship/proxy-voting-policies>
- <https://about.vanguard.com/investment-stewardship/principles-policies/>
- <https://global.mandg.com/~media/Files/M/MandG-Plc/documents/responsible-investing/stewardship/mandg-voting-policy.pdf>

Engagementbeleid

Engagement is het in gesprek gaan met ondernemingen. Pensioenfonds TNO gaat, evenals onze fondsmanagers, in dialoog met ondernemingen.

- Het engagementbeleid van onze beleggingsfondsmanagers van liquide assets is ook publiekelijk toegankelijk:
 - <https://www.blackrock.com/corporate/about-us/investment-stewardship>
 - <https://about.vanguard.com/investment-stewardship/>
 - <https://www.nb.com/pages/public/global/esg-investing.aspx>
 - <https://www.mandgplc.com/~media/Files/M/MandG-Plc/documents/responsible-investing/stewardship/mg-investments-annual-stewardship-report-2021.pdf>
 - <https://www.northerntrust.com/united-kingdom/what-we-do/investment-management/stewardship> (zie *Responsible Ownership pdf onder de kop ‘Shareholder engagement’*).
- SP TNO heeft zich in september 2021, tezamen met andere pensioenfonds en vermogensbeheerders, aangesloten bij **GREEN** (Global Real Estate Engagement Network). Dit is het platform voor institutionele beleggers om met vastgoedfondsen in dialoog te gaan m.b.t. hun strategie om klimaatrisico's te managen en de Parijsdoelstellingen te halen.

Van institutionele beleggers wordt verwacht dat zij rapporteren over de resultaten die middels engagement bereikt zijn. Afgelopen mei heeft het pensioenfonds op zijn website de resultaten van de tweede engagementperiode gepubliceerd. Zie <https://www.pensioenfondstno.nl/wp-content/uploads/2023/06/2023-05-Voortgangsrapportage-GREEN-vastgoedengagement.pdf>

Transparantie

Op kwartaalbasis, in het kader van de transparantie richting onze deelnemers, verschaft SP TNO inzage in de beleggingsfondsen van zowel aandelen als obligaties waarin wordt geparticipeerd. Tevens wordt aangegeven welke staatsobligaties, SSA's (Supranational, sub-sovereign and agency), bedrijfsobligaties en (evt.) aandelen direct op naam staan van het pensioenfonds. Deze informatie wordt op de website van het pensioenfonds gepubliceerd.

2 november 2023